

Samenvatting koers en kaders

1. Koers (Focus +)

Het college heeft haar voorkeur uitgesproken om de komende jaren in te zetten op duurzame energieopwekking (incl. energiegebruik en –besparing), duurzame mobiliteit/vervoerswijze en inzamelen huishoudelijk afval.

De zogenaamde Focus+ koers.

Een meerderheid (20 van de 29 raadsleden) van de raad kan zich vinden in deze voorgestelde Focus + koers.

Het gaat om de volgende fracties (tussen haakjes het aantal zetels in de raad).

PU (3), PvdA/GL (2), VVD (3), CU/SGP (5), CDA (7)

De fractie van de PvdA/GL heeft een voorstel voor een Energietransitieplan meegestuurd.

Deze treft u onderstaand aan (bijlage 2)

2. Welke kaders geeft de raad mee bij de uitvoering van de voorgestelde thema's (FOCUS +)?

Let op: nuances, toelichtingen door de fracties meegegeven staan hieronder NIET bij. Deze kunt u vinden in bijlage 1

Innovatie

Stelling 3 scoort het hoogst

We willen vooroplopen en innovatief zijn. Dat vraagt om een actieve aanpak waarbij economische stimuleringsmaatregelen verbinden aan duurzaamheid.

Scores:

Stelling 1: 4

Stelling 2: 6

Stelling 3: 19

Energieneutraal

Stelling 1 scoort het hoogst

De gemeente moet alles op alles zetten om de organisatie energieneutraal te krijgen in 2020.

Scores:

Stelling 1: 14

Stelling 2: 8

Stelling 3: 7

Inwoners

Stelling 3 scoort het hoogst

We willen inwoners actief stimuleren om duurzame initiatieven te ontplooiën.

Scores: (D66 en PvvP NIET meegeteld: zie uitleg in bijlage 1)

Stelling 1: 3

Stelling 2: 6

Stelling 3: 17

Bovenwettelijke maatregelen

Stelling 2 scoort het hoogst

We proberen bedrijven te stimuleren extra duurzaamheidsmaatregelen door te voeren, onder andere via MVO-trajecten.

Scores:

Stelling 1: 7

Stelling 2: 17

Stelling 3: 5

Middelen

Stelling 2 scoort het hoogst

Het zou goed zijn als we op een aantal terreinen extra middelen vrijmaken om duurzaamheid te bevorderen. Denk bijvoorbeeld aan het verruimen van de duurzaamheidslening.

Scores:

Stelling 1: 7

Stelling 2: 17

Stelling 3: 5

Organisatie

Stelling 2 scoort het hoogst

Er zou extra capaciteit vanuit de organisatie vrijgemaakt moeten worden om meer te doen aan duurzaamheidsbeleid.

Scores:

Stelling 1: 10

Stelling 2: 14

Stelling 3: 5

Communicatie

Stelling 2 scoort het hoogst

Duurzaamheid is een van de vestigingsplaatsfactoren waarmee we ons als gemeente willen profileren.

Scores:

Stelling 1: 10

Stelling 2: 12

Stelling 3: 7

Gedetailleerde resultaten treft u aan in bijlage 1.

Bijlage 1

Koers: op welke thema's zet de gemeente de komende jaren in?

Inleiding

Het college heeft haar voorkeur uitgesproken om de komende jaren in te zetten op duurzame energieopwekking (incl. energiegebruik en -besparing), duurzame mobiliteit/vervoerswijze en inzamelen huishoudelijk afval. De zogenaamde Focus+ koers.

Vraag 1

Kunt u zich vinden in de voorgestelde Focus+ koers? (tussen haakjes het aantal zetels)

• **Politieke Unie:** ja (3)

• **SP:** nee (3)

Toelichting: Naar onze mening moet de focus veel breder zijn. Het moet dezelfde onderwerpen bevatten als het Duurzaamheidsplan 2012-2015, met daaraan toegevoegd een aantal nieuwe onderwerpen (zie hieronder). De onderwerpen moeten alle gerelateerd zijn aan het milieu. Daarmee is de focus veel minder breed dan de focus van het GDI. Wel kan er een nadruk worden gelegd op onderwerpen die relatief eenvoudig beïnvloedbaar zijn, overigens zonder de andere onderwerpen uit het oog te verliezen. Om een keuze te kunnen maken over op welke onderwerpen de nadruk moet komen te liggen, is het noodzakelijk dat de raad een overzicht krijgt van de onderwerpen, de mate van beïnvloedbaarheid en de reden van deze (hoge of lage) mate van beïnvloedbaarheid.

Aanvullende thema's: schaliegas, duurzame veehouderij, (huur)woningen met nul op de teller, openbaar vervoer (+alternatieven), kennisoverdracht (als apart thema), asbest (in relatie tot de verplichte verwijdering ervan voor 2024), consequenties van het klimaatakkoord. Te verwijderen thema: Groen (voor zover het beschrijft WIE het groen onderhoudt en niet HOE)

• **PvdA/GL:** ja (2)

Toelichting: Wel zijn wij van mening dat andere duurzaamheidsaspecten goed verankerd moeten gaan worden in andere beleidsvelden. Circulaire/biobased economie in het Sociaal Economisch Beleid / afvalbeleidsplan / inkoopbeleid, duurzame mobiliteit in het GVVP / fietsbeleidsplan, biodiversiteit in het groenbeleidsplan en duurzaam bouwen bij de herstructurering.

Wij pleiten er voor dat deze focus op duurzame energie vertaald wordt in een Energietransitie Plan. Hieronder geven wij aan hoe deze er naar ons idee uit zou kunnen zien (zie bijlage)

• **VVD:** ja (3)

• **ONS:** nee (3)

Toelichting: De fractie is het niet eens met de thema's, maar ook niet eens met de visie erachter. De wethouder geeft aan de beste van de klas te willen zijn, maar geeft niet aan waarom.

Aandacht voor water (bijv. Getijden energie), aardwarmte en kernfusie mogelijkheden

• **D66:** nee (2)

Toelichting: Zo'n koers zorgt voor een disharmonisch duurzaamheidsprofiel. Focus daarom juist op alle beïnvloedbare onderdelen binnen de thema's

hieronder. Plus op belangrijk onderwerpen uit het vorige plan zoals doelstelling J2.

- Het gaat met name ook om het maken van combinaties met de economische ontwikkeling

- GDI is leuk, maar qua verduurzaming is er maar één lat: die van jezelf. Je moet je vergelijken met jezelf en inspiratie halen uit andere gemeenten.

- We missen de vraag naar het vervolgproces. Het vervolgproces ziet D66 anders.

Niet raad kiest koers, gemeente maakt vervolgens koersdocument en dan daarop inwoners/organisaties vragen om ideeën voor de uitvoering van het koersdocument.

Wel: inwoners/organisaties nu meteen betrekken bij de vraag of de aanbevolen koers de koers is (ja/nee want dit en dit, hoe dan) met direct ook de vraag welke bijdrage zij kunnen leveren. De uitkomsten van die 'consultatieronde' voorleggen aan de raad als 'gobesluit'.

CDA: (7) Op zich wel maar mis in deze vooral de communicatie, als je gedrag van mensen wilt veranderen moet je communiceren, verder willen wij graag als insteek een circulaire economie voor een aantal onderwerpen .

Toelichting achter "Zo niet": Deze thema's (aanvullend op de Focus + thema's, red.) hoeven wat het CDA betreft niet te worden meegenomen, onderstaande zaken zitten voor een groot gedeelte al vertaald in landelijk of gemeentelijk beleid en komen dus aan de orde in andere commissies. Bij duurzaamheid wordt bij het CDA in eerste instantie gedacht aan rentmeesterschap en het terugdringen van het gebruik van fossiele brandstoffen, energiegebruik, huishoudelijk afval en hergebruik van materialen, grondstoffen.

. PVVP: (1) Niets ingevuld. Geïnterpreteerd als "nee" gelet op de onderwerpen die hieronder zijn aangedragen waar de gemeente de komende jaren op dient in te zetten: armoedebestrijding, burenhulp, subsidies stoppen op milieu en energie, schone lucht voor de mens, stimulering nieuwe bedrijven.

- CU/SGP: ja (5)

Zo niet, op welke duurzaamheidsthema's moet volgens uw fractie de komende jaren de gemeente inzetten? Ter illustratie noemen wij hieronder de thema's die de Gemeentelijke Duurzaamheidsindex noemt aanvullend op de Focus+ thema's.

Thema's:

Mens & Maatschappij

Basisbehoeften

1. Minima
2. Onderwijs
3. Sociale zekerheid

Persoonlijke ontwikkeling

4. Gender gelijkheid
5. Gezondheid
6. Sport

Sociale ontwikkeling

7. Burgerparticipatie
8. Veiligheid

Milieu, Natuur en Grondstoffen

Milieu & Natuur

- 9. Water
- 10. Lucht
- 11. Natuur

Economie/Werk

- 20. Werkloosheid-totaal
- 21. Jeugdwerkloosheid
- 22. Werkgelegenheid
- 23. Solvabiliteitsratio (EV/VV)

Antwoord:

Zie de toelichting van sommige fracties hiervoor.

Vraag 2

Welke kaders geeft u mee voor het uitvoeren van de thema's?

CDA: toelichting

Als ze worden meegenomen dan dienen de kosten deze thema's in redelijk verhouding te staan t.o.v. de opbrengsten in het gemeentelijk beleid. Maar zoals eerder gezegd hoeven deze thema's van het CDA niet meegenomen te worden.

D66: toelichting

Zie geelgemarkeerd (de keuzes, red.). Daarbij opmerkend dat D66 spreekt van verduurzaming en niet van duurzaamheid (omdat die term teveel hangt op 'milieu' zoals m.n. de stellingen betreffende bovenwettelijke maatregelen laten zien).

Stellingen

Inleiding.

Om een beeld te krijgen van het ambitieniveau, de rol van de gemeente en de middelen die u daarvoor beschikbaar wil stellen zijn hierna enkele stellingen opgenomen. Wilt u omcirkelen met welke stelling u het meest eens bent?

Uitslag: tussen haakjes het aantal zetels/stemmen.

Innovatie

1. Innoveren op duurzaamheid moet van het bedrijfsleven komen, daar hoeft de overheid zich niet mee te bemoeien

VVD (3), PvvP (1)

2. Als zich innovatieve ontwikkelingen voordoen, dan zijn we bereid die ontwikkelingen een stapje verder te brengen. Uiteindelijk zal het er wel om gaan dat de markt het initiatief neemt.

PU (3), ONS (3)

3. We willen vooroplopen en innovatief zijn. Dat vraagt om een actieve aanpak waarbij economische stimuleringsmaatregelen verbinden aan duurzaamheid.

PvdA/GL (2), SP (3), CU/SGP (5), D66 (2), CDA (7)

Aanvulling CDA bij stelling 3: Maar wil binnen het huidige budget dus met de bestaande middelen, betekend soms keuzes maken !

Energieneutraliteit

1. De gemeente moet alles op alles zetten om de organisatie energieneutraal te krijgen in 2020.

PvdA/GL (2), CDA (7)

Toelichting: We ontkomen er niet aan dat de gemeente op een aantal onderdelen nog niet helemaal energieneutraal is in 2020. Dit geldt bijvoorbeeld voor gasketels en voertuigen die technisch nog niet afgeschreven zijn. Van belang is dat dit bij vervanging wel gebeurt. Het streven om energieneutraliteit in 2020 zo ver als mogelijk te bereiken moet wel aangehouden worden.

SP (3)

D66 (2)

2. Er kan best wel een tandje bij om de organisatie energieneutraal te krijgen, maar het moet wel binnen de perken blijven. Als dat betekent dat we de doelstelling pas in 2030 halen is dat ook goed.

PU (3), CU/SGP (5)

3. We hebben al best veel bereikt om het energieverbruik duurzamer te maken, maar het is niet realistisch om de organisatie helemaal energieneutraal te krijgen.

ONS (3), VVD (3), PVVP (1)

Inwoners

1. Het is mooi dat inwoners duurzame initiatieven ontplooiën, maar daar hebben we als overheid geen rol in.

VVD (3)

2. Als inwoners met duurzame initiatieven komen, dan ondersteunen we die.

PU (3), ONS (3)

3. We willen inwoners actief stimuleren om duurzame initiatieven te ontplooiën.

PvdA/GL (2), SP (3), CU/SGP (5), CDA (7)

NIEUW toegevoegd bij dit onderdeel:

D66: kiest voor 2 én 3

Pvvp: vult getal "4" in zonder toelichting

Bovenwettelijke maatregelen

1. We zien er op toe dat bedrijven zich houden aan de wettelijke kaders en wat is afgesproken in convenanten.

PU (3), VVD (3), PvvP (1)

2. We proberen bedrijven te stimuleren extra duurzaamheidsmaatregelen door te voeren, onder andere via MVO-trajecten.

ONS (3), CU/SGP (5), CDA (7)

D66 (2): toelichting: We kiezen voor 2 iets scherper gesteld: We stimuleren bedrijven extra duurzaamheidsmaatregelen door te voeren, onder andere via MVO trajecten.

3. We leggen extra duurzaamheidsmaatregelen op aan bedrijven, omdat we het belangrijk vinden dat het bedrijfsleven verduurzaamt.

PvdA/GL (2)

Toelichting: zoals bijvoorbeeld de MDV-certificering intensieve veehouderij

SP (3)

Middelen

1. Met de huidige inzet van middelen lopen we in de pas met de gemiddelde gemeente in Nederland. Dat is prima.

ONS (3), VVD (3), PvvP (1)

2. Het zou goed zijn als we op een aantal terreinen extra middelen vrijmaken om duurzaamheid te bevorderen. Denk bijvoorbeeld aan het verruimen van de duurzaamheidslening.

PU (3), CU/SGP (5), CDA (7)

D66 (2): met een aangepaste stelling (hier WEL meegeteld, red.):

Het zou goed zijn als we op een aantal terreinen extra middelen vrijmaken om duurzaamheid te bevorderen. Denk bijvoorbeeld aan het verruimen van de duurzaamheidslening.

Toelichting CDA: Wanneer duurzaamheid loont kunnen we deze middelen als extra inzetten t.b.v. duurzaamheid.

3. We dreigen een aantal van de ambities uit het huidige duurzaamheidsplan niet te halen. We moeten daarom extra middelen inzetten om deze alsnog te halen.

PvdA/GL (2)

Toelichting: Voor het energieneutraal maken van de gebouwde omgeving zijn grote investeringen nodig. De gemeente zou een rol moeten spelen in het beschikbaar maken van investeringskrediet. Hiervoor zouden de OZB opbrengsten van het windpark aangewend kunnen worden.

SP (3)

Organisatie

1. De manier waarop we het duurzaamheidsbeleid nu organiseren is prima.

PU (3), ONS (3), VVD (3), PvvP (1)

2. Er zou extra capaciteit vanuit de organisatie vrijgemaakt moeten worden om meer te doen aan duurzaamheidsbeleid.

CU/SGP (5), CDA (7)

D66 (2) toelichting:

We kiezen voor 2 aangepast: duurzaamheidsbeleid vraagt een extra inspanning er zou daarom extra capaciteit vanuit de organisatie vrijgemaakt moeten worden.

(hier WEL meegeteld, red.)

Toelichting CDA: Duurzaamheid moet als centraal thema ingebed zijn in de organisatie, heeft met cultuur en gedrag te maken, wanneer je gedrag en houding wilt veranderen moet je communiceren en zelf het voorbeeld geven. Er komt geen extra formatie !

3. Duurzaamheidsbeleid vraagt een extra inspanning, daarvoor is uitbreiding van de capaciteit noodzakelijk.

PvdA/GL (2)

Toelichting: Duurzaamheid zal in alle relevante afdelingen verankerd moeten worden. De uitdaging van de gebouwde omgeving vraagt om een projectmatige aanpak, waarvoor een projectcoördinator beschikbaar zou moeten zijn. Of één en ander leidt tot uitbreiding van de capaciteit is afhankelijk van het wel of niet intern kunnen invullen van de werkzaamheden.

SP (3)

Communicatie

1. We communiceren van geval tot geval over de activiteiten die we op het terrein van duurzaamheid doen.

PU (3), ONS (3), VVD (3), PvvP (1)

2. Duurzaamheid is een van de vestigingsplaatsfactoren waarmee we ons als gemeente willen profileren.

CU/SGP (5), CDA (7)

Toelichting CDA: Vooral ook communiceren naar onze inwoners wat de effecten zijn van aanpassing van beleid !

3. We willen dat de gemeente Noordoostpolder bekend staat als één van de duurzaamste gemeenten van Nederland. Duurzaamheid zou daarom in al onze communicatie-uitingen terug moeten komen.

SP (3)

PvdA/GL (2)

Toelichting: Naar ons idee is hier geen sprake van een tegenstelling, maar gaat het erom dat de gemeente duurzaamheid uitdraagt

D66 (2)

Bijlage 2

Voorstel PvdA/GL Energietransitieplan

1. Inleiding

Hierin doe ik ook een voorstel voor invulling aan een Energietransitie Plan. Dit aan de hand van een hoofddoelstelling voor 2040 of 2050 en 5 transitiepaden om deze te bereiken. Voor elk van de transitiepaden heb ik ideeën voor de uitwerking.

2. Energietransitieplan

Hoofddoelstelling:

Fossiele brandstoffen in 2040 / 2050 volledig uitgefaseerd,

Dit ligt in lijn met het klimaatakkoord.

korte termijn doelen: 2020

middellange termijn doelen: 2030

lange termijn doelen: 2040 / 2050

Transitiepaden

Aan de hand van 5 Transitiepaden:

0. energieneutrale gemeentelijke organisatie 2020 na blijven streven, nog in gang zetten: wagenpark

1. Energieneutrale gebouwde omgeving

2. groot verbruikers stimulans

3. mobiliteit

4. energiebesparing

5. uitfaseren aardgas

extra: in gemeentelijke top10 blijven van opgesteld vermogen aan pv-panelen

Toelichting op voorgestelde transitiepaden

1. Energieneutrale gebouwde omgeving

In het Nationaal Energieakkoord hebben gemeenten de verantwoordelijkheid gekregen voor het verduurzamen van de gebouwde omgeving. Doelstelling waar de VNG zich namens alle gemeenten aan verbonden heeft is dat de gebouwde omgeving uiterlijk in 2050 energieneutraal is. Gemeenten hebben hierin een rol gekregen in voorlichting en bewustwording, ontzorging en financieringsondersteuning.

Dit transitiepad kan onderverdeeld worden in:

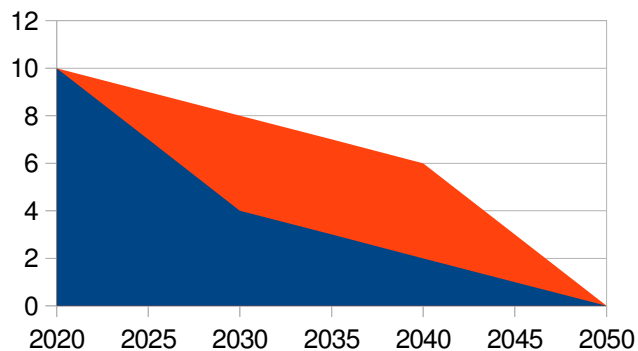
- woningen
- bedrijfspanden (agrarisch, winkels, kantoren, fabrieken, recreatief)
- maatschappelijk vastgoed

Om de doelstelling te halen is een grondige aanpak noodzakelijk. Bundeling van bedrijven, het behalen van kostenreducties door opschaling en voorfinanciering zullen hiervoor nodig zijn. De jaarlijkse OZB-ontvangsten uit het windpark zouden aangewend kunnen worden als start bedrag voor een revolverend fonds.

2. Groot verbruikers stimulans

Een aantal bedrijven in de polder gebruiken gezamenlijk meer gas en elektra dan de 19.000 huishoudens bij elkaar. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om de glastuinbouw en grootschalige koeling. Veel van deze ondernemers willen verduurzamen en kunnen de exploitatie ook dragen, maar lopen tegen investeringsproblemen aan. Hier zou de gemeente kunnen/moeten ondersteunen, bijvoorbeeld door financieringsconstructies. Er is veel voor te zeggen om de grote stappen eerst te zetten. Bij klimaatverandering is niet alleen de hoogte van de reductie van belang, maar ook het tijdstip waarop deze reductie bereikt wordt. Wanneer een hoge jaarlijkse uitstoot lang aanhoudt voegt dit veel meer aan de concentratie van broeikasgassen toe dan een lagere jaarlijkse uitstoot. Dit maakt dat een snelle reductie veel meer effect heeft dan dezelfde reductie op een later moment.

Om het visueel te maken:

Toelichting:

Beide vlakken hebben

- 2 maal een afname van 3

- 4 maal een afname van 1

Je kunt duidelijk zien dat het blauwe vlak (snelle reductie) een veel kleiner volume heeft dan het oranje vlak (late reductie).

3. mobiliteit en werktuigen

Mobiliteit is een belangrijk thema dat ook provinciaal steeds meer aandacht krijgt. Naast verkeer en vervoer lijkt het ons van belang om ook te kijken naar brandstofverbruik voor werktuigen, bijvoorbeeld in de landbouw. Belangrijke onderwerpen zijn de inspanningen voor goede ov-verbindingen en andere vormen van openbaar vervoer, realisatie van de Zuyderzee spoorlijn, een verdere uitrol van openbare laadpalen voor elektrische voertuigen en van groengasstations, de realisatie van Fastned snellaadstations langs de snelweg. Mobiliteit komt ook terug in het GVVp.

4. Energiebesparing

De gemeente heeft het ministerie van Economische Zaken aangeboden als proeftuin te dienen op het gebied van energiebesparing. Daarom lijkt ons goed om dit als apart transitiepad op te nemen. Energiebesparing is in de Energietransitie onomkoombaar en een eerste logische stap.

5. Uitfaseren aardgas

Nederland is begonnen aan een geleidelijke uitfasering van aardgas. Op het gebied van warmte zijn er veel ontwikkelingen gaande, maar de uitdaging is nog enorm groot. Daarom lijkt het ons van belang om hier een eigen transitiepad van te maken.

De productie van aardgas uit Groningen zorgt voor schade en wordt steeds schaarser. Schaliegaswinning is onwenselijk. Het nadrukkelijk inzetten op een uitfasering van aardgas kan bijdragen aan het streven om schaliegasboringen tegen te gaan. Een versnelde afname van de gasvraag leidt er toe dat we minder Groninger gas en geen schaliegas nodig hebben voor de binnenlandse vraag.